

en **HISTOR ADMIRABL**

ne *EUS A VUEZ*

SANTEZ HELENA

Var ton : YAN GUERIN.

G. G. R. M.

Brema e fell din discleria
Ar vuez santez Helena :
Bezit attentif d'he c'hlevet,
Ho calon sur a vo touchet.

Clevet a refot e buez
Carguet a dristidiguez,
Hac ar martir e deves bet,
Hac a so ganti c'hearvezet.

Me lavaro dec'h pen-da ben
E voa hi caera femeulen
A guement a vige cavet,
Gand ar bed oll voa enoret.

Beza voa 'vrassa qualite,
Pa voa hi merc'h da eur Roue :
Rac merc'h voa d'ar roue Anton,
E Constantinopl voa e dron.

Pa voa Pab e Rom, sant Clement,
Ennes a voa eus e c'herent,
E voe bars er bed-mâ ganet
Er blaves pevar c'hant ha dec.

Goude an Incarnation
A Jesus, hon roue guirion,
Er guer eus a Constantinopl,
Hac estimet bras gant ar bobl.

Pa voe en oad a bemzec vloas,
He mamm diganti a varvas.
Ma fellas d'he zad e c'havet
Evit ma vije e bried.

Mont a eure da gaout ar Pab,
Hac en esper cavet e c'hrat,
Evit caout e gonsantamant
Da zimezi d'e verc'h yaouanq.

Ar Pab neuze pa er c'hlevas,
A respont gant eun horror bras,
Pelec'h ma 'r c'hristen var ar bed
A guemerfe e verc'h da bried?

Gant an Ilis eo difennet,
Ha gant Doue eo ordrenet,
Na vezo james eurenjet
Eun de verc'h james nepret.

E ve dimezet eur verc'h d'e zad,
Ennes zo eur c'hrim execrapl ;
Eur c'hrim a enep ar lezen
Siouas, etouez ar gristenien.

P'e devoe clevet Helena
Ac'h arruge sur quement-ma ;
Var ar mor en em ambarquas,
Hac e Flandres en em rentas.

Eun pa voe hi arruet,
En eun eclus en em rentet
Pa voe tost da eun abati,
E commanças son ar c'hlec'hi.

Neuze an oll leanezet
A voe qerqent bras estonet
O clevet ar c'hleyer o son,
Hac int mont en oreson.

Hac int mont da sellet neuze
Piou a voa eru er c'hontre,
Ma remerqjont eur femelen
A zeue d'ho c'haout pen-da-ben.

Mont a rejont e procession,
Gant respet ha devotion,
Evit monet d'e rancontri,
Gant eur joa vras d'e saludi.

Ha pa velas hi aneze,
E voe estonet bras ive,
Hac oc'h o guelet a vanden
O tont d'e rancontr evellen.

Neuze recevjont anezi,
Ha conduit d'an abati ;
Rac guelet a rent oll certain,
E care an Autrou souvee

Mes na chommas qet pell gante,
E chenchas timat a gontre
Dirac ar roue Catehan,
Eun den cruel ha rezon.

Mont a eure var bord ar mor
Evit sovetein e enor,
Hac e pedas merdaidi
Mar plich ganeoc'h va ambarqi.

Eun dra derrupl a erruas
Pa voant e creiz ar mor glas,
Rac an dud oll a voa lazet
Gant ar c'horserrien arraget.

Exceptet Santez Helena,
A voa eur femeulen ar gaëra ;
O sonjal cavet e guerc'hdet,
E voa hi ganto reservet.

En oreson en em laqas,
Da Jesus en em recommandas :
M'ho ped, va Jesus, va Roue,
Conservet va virginite.

Pa voe achuet e feden
D'hor Zalver Jesus evellen
Eun tan eus an Ee a goesas,
Al lestr hac an dud a lonqas.

Hi voe preservet couscoude
Gant ur planqen, dre c'hraç Doue
Ec'h arruas e rivier Sign,
E quichennic bord eur jardin.

Ar rivier 'ye bete Londrez,
Hac eno e voa eur verjez,
Hac eur feunteun gaër a gavas
En e c'hichen e tisquizas.

Ar roue Herri e guelas,
Bars en eun dristidiguez vras,
Azeet en tal ar feunteun,
Ha ne voa den en e c'hichen.

Tostat a ras neuze outi,
Hac e c'houlennas diganti :
Livirit din presentamant
A belec'h oc'h merc'hiq yaouanq.

Me zo eus a Constantinopl,
A guerent pinvidic ha nobl,
Hac a zo ama achappet
A dre daouarn ar barbaret.

Ah! va c'halon a fazi din,
Rac naon a meus ne allan mui.
Pell bras so n'emeus débret tam
Ha va c'halon em c'hreiz a rann.

Ar roue Herri p'e c'hlêvas,
D'e aumonier a gommandas
Monet pront d'a guerc'hat dezi
Peadra vit e soulaji.

Neuze en e c'hassas gantâ
Ebars en he dy da loja,
Hac o tont d'e recommandi
Evel unan a dud an ty.

Goude-se e voent demezet,
Souden e voe gret an euret,
Hac ar fest e padas gante
Betec an nombr a ugent de.

Daou vlaves antier ez iot bet
En o slijadur assuret,
Qen en em gavas bouguerez,
Neuze e devoe goal vuez.

Digant e mam-gær, ar Zantez,
E devoe cals a baourentez ;
Herves ma rapport an histoar,
E devoa calz eus a c'hlac'har.

Ar roue Herri a yas timat
Da gaout an tad santel ar Pab,
Evel m'en doa recommandet
D'ar gombat ouz ar Sarazinet.

Lezel a eure en secret
Tri verq er gær deus e gachet :
Rei ras unan da Helena,
Eun all da Vari Clocestra.

An drede neuse a roas
D'ar C'hont a voa e vignon bras,
Da bini e recommandas
E briet gant affection vras.

Glac'har vras a voe er pales,
O lavaret adieu assembles,
Hac epad eiz vloa varnugent
N'en em velint sur e nep hent.

Helena e devoa ganet
Daou vuguel a voa cær meurbet ;
He mam-gær a roas da gredi
Penos e devoa bet daou guy.

Ar roue Herri pa glevas,
A voe certen estonet bras.
O clevet e devoa ganet
Daou guy evelse e briet.

Neuze e voe hy condaonet
Da gaout e brec'h deo troc'het,
Hac amaret e bugale
Unan dezi a bep coste.

Ambarquet voe var ar môr bras,
Ebars e Breiz e tisquennas.
Al lestr en devoa e digasset
Da Londrez a zo retornet.

Cri vije' r galon n'a voelje.
Oc'h e guelep nep a vije,
O rei de zena d'e bugale,
Hac hi prest da vervel digante.

Da gousquet pa en em laquas,
Daou leon eus ar c'hoat a zeuas
Hac a gassas an daou vuguel,
Qement-mâ certen voa cruel!

Un Ermit a voa neuze' r c'hoat,
Ha diouz ar c'hri a zeuas timat;
Hac a gavas an daou vuguel
Etre griffou daou leon cruel.

Unan ané Bric a hanvas,
Eguile Martin a c'halvas;
O daou e voant gantan maguel
Epad c'hoezec vloas assuret.

Ebars en pad an amzer-mâ
E voe e Naonet Helena,
Hac eun hostises a gavas,
Truez outi a guemeras.

Chom a eure da zervicha,
Ebars en ty voa' n disterra;
Dispriset voa gant pepini,
Laqet voa da dorcha listri.

Ober a rê gant dilijanç,
Hep na rebel ná repagnanç,
Qement a ordrenet dezi,
En o re oll hep contraigni.

Guelit amâ greg eur Roue
Carguet demeus a bbourante.
Rentet qen humbl a qen izel
Dirag ar bed universel.

Sellit brema'n humilite,
Hounez a blich bras da Zoue,
Rac an humbl a zo exallet,
Hac ar superb zo discaret.

Ar roue Herry distro a Rom,
Ha gantan ar roue Anton,
A erruas en e bales
Ebars ar gær eus a Londrez.

Allas! eno' pa'erruas,
Ar c'hont Clocester a gavas,
Ha goulen neuse digantâ
Peleach voa eat Helena.

Nao messenger voa digasset
Dirac'ar Roue da lavaret
O doa digasset pep a liser
D'ar c'hont Clocester a dra scler.

Mes eun all a zeuas goude,
A lavaras ar virione,
Penos e voa bet trahisset
Gant ar rouanez cöz assuret.

Ar rouanez cöz so condaonet
Da veza en beo losquet,
Abalamour ma e devoa
Laqet trec'hi brec'h Helena.

Me layaro deoc'h ar recit
An daou vuguel hac an Ermit,
Ha penos voe an disparti
Ebars er c'hoat gant calz a gri.

An Ermit var bord ar rivier
A yas gant an daou vuguel ;
Aman, emezan, o qivis,
Ganen d'am zy ho tigassis.

An Daou vuguel a respontas
D'an Ermit oute pa gomzas ;
N'en dé qet c'houi-ta, Ermit-mat,
Eo a so a dra sur hon tad ?

An Ermit nense a lavaras
Deze gant tristidiguez vras,
Allas m'ho cavas aman lezet
Etre bleizi ha leonet.

Ha gant truez m'ho tigassas
Ho taou gané d'am ermitach,
Hac e meus ivez ho maguet,
Hoc'h elevet hac instruet.

An daou vuguel a lavare
An eil d'eguilé aneze ;
Pa n'en dé an hermit hon tad,
Deomp-ni bremâ da glasq hon mad.

An Ermit a voe trist meurbet,
Pa o c'hlevas o lavaret
E zajent, allas ! da glasq o mat,
Pa na voa qet en voa ho zad.

Pa voant o tiscours evelse,
Erruont merdaïdi ene,
Bremâ ez eus c'hoesec vloa
E leqezomp ama Helena,

Gant anqen vras digonsolet
De daou vuguel e doa collet,
Ne devoa brec'h nemet unan
Da zicour daou vuguel bian.

Neuze e lavaras Martin,
Bric, va breur, deomp bete'r fin,
Elec'h mar plijo gant Doue hor c'hass,
Ma cavimp hor mam eur vech c'hoas.

Merdaïdi, ni ho suppli,
Plijet ganec'h hon ambarqi,
Ma zaimp en hano Doue
Da glasq hor bro hac hor c'hontre.

Ar merdaïdi a respontas
D'an daou vuguel pa o c'hevas,
Deut en hon lestr hac ambarqet,
Ni ho laqañ en douar assuret.

En Allemagn ec'h arrujont,
Hac arc'hant dezo a rejont ;
Ouspen e rejont da leina
D'an daou vuguel gant calz a joa.

En Bavier pa voant arru,
E zeont o daou a ru da ru,
Ma o guelas ar Rouanes
Ebars er ru eus e fales.

Ma gommandas d'e messenger
Mont da guerc'hat an daou vuguel,
Rac qen caër oant evel an de,
Clorianda o admire.

Digasset oant neuze dirazi,
Roet e voe deze da zibri,
Neuze evel tud affamet
Ne squizent o tibri o boëd.

Re hir ven ma contfen antier
Ar brezel voa er bro Bavier,
Mes beza voant victorius
An daou vuguel, dre c'hraç Jesus.

Martin a voa eun den vaillant,
Hac ebars er gombat sanglant
Laba a reas calz a Sarazinet,
Ha calz eus an Turquianet.

An Itron Varia Boloigne
O sicouras sur an deiz-se,
Hag evit caout ar victoar
Dre c'hraç Jesus var an douar.

Da Douar e teujont ac'hane,
Eur gaer a so en Tourene,
Sant Martin a voa aumonier
Da rei soulach d'ar beorien qer.

O mam ivez a erruas
En Tour gant eur baourante vras,
Pa voa Martin o tistribui
An aluzen da bep hini.

Goulen a eure diouti,
Pa deuas da zellet outi,
Pealec'h oc'h-hu dent amâ?
C'houi a'en d'oc'h qet eus ar vro-mâ.

Commanç a ras neuze e galon
Da zonet d'e biqat qen don,
Neuze e teuas sonch dezà
Ebars en e vam Helena.

Diaguent en devoa clêvet
Evel ma hon eus rapportet,
E voe troc'het eur vrec'h dezi,
Hac en dont da sonjal enni.

Neuze en em anavejont ;
Gant joa vras en em saludjont :
Autrou Jesus, eme Helena,
Va bugale gues a velan.

Ne zeziren qet qent mervel,
Nemet guelelet va daou vuguel
Autrou Jesus, Roue an Trôn
Homâ zo consolation,
Da eur vam e devoa collet,
He daou buguel e deus cavet.

Adieu, emezi, va bugale,
Mout a ran brema en han'Doue,
Ho pet ac'hanon sonch a memoar,
Va bugale guer, var an douar.

M'em bezo sonch ac'hanoc'h ive
Pa vin e rouantelez an êe,
Evit ma vezimp oll assembles
Er Barados gant an æles.

FIN.

CANTIC AR BURETE

Voar eun ton nevez.

Clevit oll yaouanquis, avisou excellent,
Tennet deus a Scritur ar zent, an dud savant,
Vit dont da gonservi antier ar burete,
Hac ive ho brud vad e mesq tud ar c'hontre.

Eur paour gant e enor so muioc'h estimet
Vit nopl ha pinvidic m'ar bent dishenoret
Rac p'an defe eun den oll vadou ar bed-ma,
Birvigen an henor collet n'al prena.

Hoguen mam an henor eo ar guir burete,
Vel mam an dishenor eo ar lubricite :
Nep so chast a nevo istim oll dud ar bed,
Hini Doue ar zænt, an ælez biniguet.

Vertu ar chastete a neveys en avanç
A dalec ar bed-ma ato he recompanç
Vel ma meus lavaret, mes he ini brassa
Vo gloar ar barados, hep bigen finissa.

Divoallomp hon sellou, dorojo ar galon,
Hy ra antren ebars a bep sort sonjeson :
Conduomp aneze gant eur vodesti vras,
Evit conserv bepret ar vertu hac ar c'hraç

E toues ar vugale, vel e mesq an dud vras,
Ar fe, heu hon amzer, so divalo siouas !
A hoan e zeo deze gouzout ho *Be ha Ba*
Ma cannont chansoniou demeus ar re loussa.

Disquomp oll, christenien, ar voyen da viret
Ar burete a gorf hac ive a speret,
Rac balamour ma zeo eur vertu ar gaëra,
An drouc-speret a glasq bepret he distruja.

Satan a zo ouspen, fin ha traitour meurbet ;
En dro deomp emedy gant he bechou stignet ;
Evel eur bleiz, nos de o redec an denvet ;
Divoallomp, me ho ped, rac beza devoret.

Imitomp ar Verc'hez, Suzanna ha sant Yan,
En eur guir, an oll zent evit bezan divlam ;
Hac hon Salver Jesus, sourcen ar burete,
Er gloar h'on curuno, hed an eternite.

En tuont quemeromp squer deus ar verzerien,
A heuillas er bed-ma oll hent ar binijen :
Na deveus quen moyen da c'honit ar victoar,
Ha da veza eun de recompanset er gloar.

A hent all, re hir ve donet da rapporti
Histoar an dud impur, ha re an dud impi
Balthasar dr' er maro a zo bet pront squët ;
Ha Sodom ha Gomorb gant tan an ên devel.

Evit fin pelleomp deus an occasion ;
Ra vo hon melezour Samson ha Salomon ;
Ar fura, ar c'hrenva a so deut da gouëa :
Ha nin a gont bezan fermoc'h en non zaa ?

Na neo quet necesser deomp e n'em separi
Na demeus hon c'herent na demeus tud hon zy,
Vit evel hermitet, monet bars er c'hoajou
Da ober pinijen ar rest deus hon deziou.

Er bed gant graç Doue, ha gant bolante vad,
Nin a cavo moyen vit en em sauvetaat :
Tehomp deus ar pec'hed, heuillomp an aviel,
Vel Jesus, vit, ganta mont d'ar gloar eternal !

Guerc'hes Vari Mam vad sicour ar bec'herien,
Divoallet ac'hanomp deus hon adversourien.
Gret ma vezimp ato pur, chast, ha vertuüs,
Da c'hortos, en envo, ganec'h meuli Jesus.